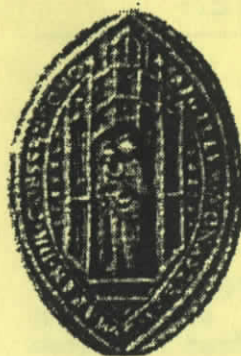

Corsendonk[®] bier

ZALIG GENIETEN

Distr.: N.V. Brouwerij Corsendonk 2360 Oud-Turnhout Tel. 014/ 41.39.72

Corsendonca

Trimestrieel tijdschrift
9de jaargang
Nr. 1, maart 1992

V.u. : Hugo Miguet
Sprinkhaanweg 4
2360 Oud-Turnhout

Kantoor van afgifte : Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPA

Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 67.12.71

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

St.-Antoniusstraat 20 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 42.30.92

CORSENDONCA

Voorwoord

Onze heemkundekring heeft op een prachtige manier het werkjaar afgesloten met het boek "Oud-Turnhout in de jaren tachtig". Zoals onze voorzitter het reeds in het vorige nummer heeft aangekondigd, is dit voorlopig het laatste "grote" initiatief. Inderdaad, het verleden heeft uitgewezen dat het de vereniging momenteel wat mangelt aan actieve leden. Vandaar dat er nu een aantal andere accenten gelegd gaan worden.

Vooreerst willen we danig werken aan dit ledenblad. Hierbij willen we prioriteit geven aan de presentatie en het tijdig verschijnen. Het stoorde het bestuur reeds langer dat, ondanks het tijdig binnen leveren van de teksten bij de lay-outman, de afgewerkte tijdschriften soms maanden op zich lieten wachten vooraleer deze terug kwamen bij de kring. Vandaar dat we besloten hebben om de lay-out voortaan zelf in handen te nemen. Het risico om in het begin een beetje te stuntelen, nemen we er dan maar bij. Voor wat de inhoud betreft, zal er niet zoveel wijzigen. We zaten in het verleden al op het goede spoor. En dat de Oud-Turnhoutenaren dit appreciëren blijkt duidelijk uit het stijgend aantal leden.

Op de tweede plaats gaan we ook meer aandacht besteden aan ons heemmuseum. Door een enorme uitbreiding van de subsidies in de begroting voor dit jaar, schonk het Oud-Turnhoutse gemeentebestuur unaniem haar vertrouwen in onze werking. Met deze uitbreiding van financiën zijn we in staat om een betere huisvesting en opbergingsruimte te bekomen, en dit voor een langere tijd. We zijn hun

hiervoor dan ook dankbaar en zullen alles in het werk stellen om dit vertrouwen niet te beschamen. Vandaar dat we ook hierin heel wat energie zullen steken. Zo ziet u maar, het blijft de moeite om lid te zijn van heemkundekring Corsendonca. Ook voor 1992. Mocht u door de drukte van de eindejaarsfeesten vergeten zijn uw lidgeld te betalen, dan herinnert een gekleurd klevertje op de binnenkant van de kaft u eraan dat u door het overschrijven van 200 BEF op rekening nummer 001-1085134-71 van de heemkundekring Corsendonca Oud-Turnhout, ook in dit nieuwe jaar lid blijft.

Namens de redactie,
Wim van Hout

Heemkundekring CORSENDONCA V.Z.W.

nodigt U uit op de

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Deze vergadering gaat door in de Heischuur te Oosthoven op maandag 23 maart 1992 om 20 uur

A g e n d a :

- activiteitenverslag 1991
- financieel verslag 1991
- begroting
- verkiezing nieuw bestuur
- lidgeld
- plannen 1992
- varia

De sekretaris

De Voorzitter

G. Sels

H. Miguet

Rechtzetting "Oud-Turnhout in de jaren tachtig".

De Oud-Turnhoutse Agalev-afdeling maakte ons attent op een fout in het politiek overzicht van "Oud-Turnhout in de jaren tachtig". Vergezeld van het nummer 5 van "De Groen Gazet" als bewijsstuk, maakte ze er ons attent op dat deze informatiekrant nog niet de geest gegeven heeft, zoals verkeerdelijk in het boek werd gesteld op pagina 24.

De heemkundekring biedt bij deze haar verontschuldigen aan voor deze spijtige vergissing.

Wij wensen Agalev er toch aan te herinneren dat de afwezigheid van een datering van hun krant tot gevolg heeft dat we verplicht worden om op ons (feilbaar) geheugen verder te gaan. Vandaar dat vergissingen mogelijk zijn...

Namens Corsendonca
Wim van Hout

Paleolithicum te Oud-Turnhout**1. Inleiding.**

Via een artikel in het plaatselijk Berichtenblad vernam ik dat de Heemkundekring "Corsendonca V.Z.W." in hun museum ook enkele vuurstenen werktuigen bezit. Dit was de aanleiding om het museum op 1/4/90 te bezoeken. Het ging hierbij om enkele vondsten uit het Mesolithicum alsmede enkele jongere artefacten. Een grote tentoonstellingskast die enkele honderden witte kleiaarden pijpekoppen en steelfragmenten bevat, trok gezien schrijvers interesse niet zo direct mijn aan-

dacht. Deze kast bevat echter nog enkele andere vondsten; het gaat hierbij om stukken die ook opgeraapt werden tijdens het zoeken naar pijpen. De museumcatalogus vermeldt deze onder de begeleidende vondsten; onder meer bewerkte silixen. Het betreft enkele afslagen en vorstspijtingen maar ook een stuk (nr.4) dat de aandacht trok. Direct bewust van het archaisch karakter van het artefact, werd contact gezocht met de vinder, Gust Sels, om deze vondst te mogen bestuderen. Op 30/5/90 werd een afspraak gemaakt om het artefact te komen ophalen om het te fotograferen en laten tekenen door Pieter Dijkstra. Gust Sels liet alstoen nog een doosje zien waarin enkele stenen zaten. Hieruit konden onmiddellijk nog drie (Nrs. 1-2-3) paleolithen getoeverd worden.

2. Vindplaats.

De vindplaats bevindt zich ten noorden van de gemeente Oud-Turnhout tussen de gehuchten Schuurhoven en Heide langs de Oosthovense Loop. Deze loop heeft zich plaatselijk vrij diep in het landschap ingesneden. Vanuit de vindplaats is er in de noord-west-richting een hoogteverschil van zes meter over een afstand van nauwelijks vijfhonderd meter. Gezien de vinder over verschillende hectaren naar pijpekoppen zocht, kan hij zich de exacte vindplaats van de stenen niet goed herinneren. Hopelijk zullen nieuwe vondsten ons hierover een beter beeld geven.

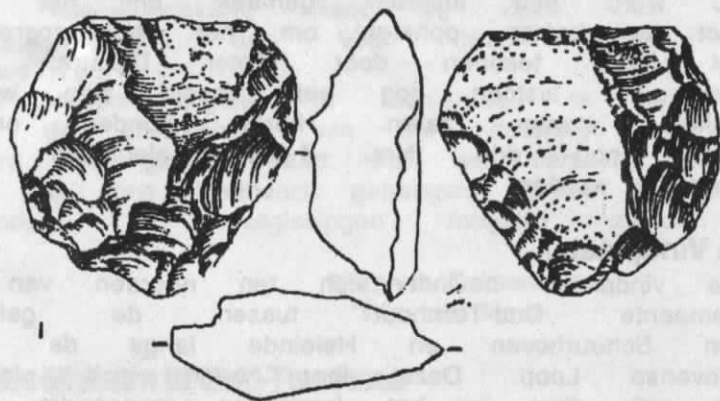
Over de geologische opbouw zijn alsnog geen gegevens voorhanden. Een boring lijkt aangewezen wanneer de vindplaats beter gelocaliseerd is.

CORSENDONCA

De vindplaats beantwoordt wel aan soortgelijke plaatsen waar bijvoorbeeld in Noord-Brabant paleolithen gevonden worden, namelijk in oude rivierdalen: onder andere in Bladel, Eersel, Baekel, Etten en Den Hout.

3. Beschrijving van de artefacten

a. Biface type couteau: biface a dos

Figuur 1

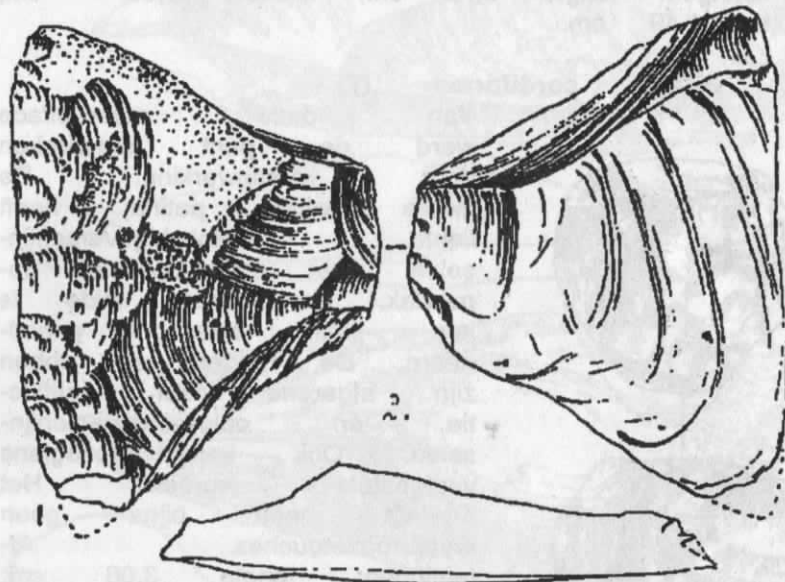
court.

Het artefact is gemaakt op een vorstspijting van een grijs middelgrove silex. Het heeft een bruine patina en een glanspatina. Aan de randen zijn kryoturbatietouches waar te nemen die lichter van kleur en dus subrecent zijn. Verder kon één kras en drukkegeltjes worden waargenomen, echter geen frictieglans. De maximale afmetingen bedragen: lengte 4,21

CORSENDONCA

cm, breedte 4,03 cm en dikte 1,49 cm.

b. Racloir simple droit.

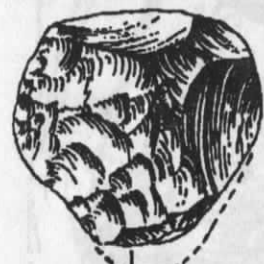

Deze schaver van een grijs fijn soortelijke silex is gemaakt op een vorstspijting. De ventrale zijde heeft enige afslagnegatieven om het artefact een goede vorm te geven. De wit-blauwige glanspatina is vooral op de witte patina zwaar opgelost. Vanaf de linker dorsale zijde naar het midden toe lijkt het oud gepatineerd en opgelost silexdeel op een pseudo-cortex. De kryoturbatieretouches komen vooral dorsaal op de bovenzijde en ventraal op de onder-

CORSENDONCA

zijde voor en ook enigszins op het werkvlak. Op de ventrale zijde komen enkele oude krassen van voor de fabricatie voor. Afgeronde ribben door geliflucite en oplossingsverschijnselen. Afmetingen: lengte 6,72 cm, breedte 4,68 cm, dikte 1,49 cm.

c. Biface cordiforme (?)

3.

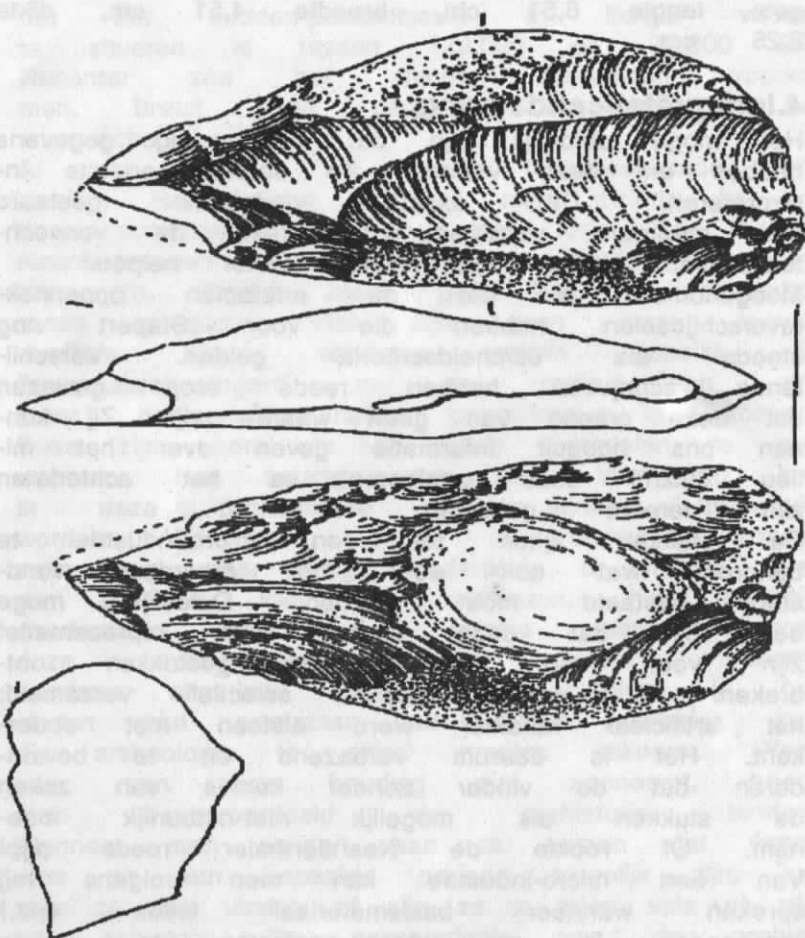

Van deze micro-biface werd de punt afgebroken door vorstinwerking. De zware witte patina heeft lichte oplossingsverschijnselen over het gehele oppervlak. De dosale zijde is iets licht blauwig gepatineerd. De randen en ribben zijn afgerond door geliflucite en oplossingsverschijnselen. Ook kon frictieglans vastgesteld worden. Het artefact heeft bijna geen kryoturbatietouches. Afmetingen: lengte 3,06 cm, breedte 3,19 cm, dikte 1,84 cm.

d. Biface à dos; couteau bifacial

Het stuk is gemaakt van een Mioceen gerolde Maas-silex van rood-bruine middelgrove kwaliteit. De pseudo-cortex heeft zware oplossingsverschijnselen. Het geheel is wit gepatineerd en met glanspatina bedekt. De

CORSENDONCA

bewerkte randen hebben kryoturbatieretouches. In het midden van de ventrale zijde bevindt zich een oude vorstspijting die doffer is dan de rest van het bewerkte oppervlak. Ventraal komen in de punt enkele krassen voor die mogelijk ontstaan zijn door gebruik. Afmetin-

gen: lengte 6,51 cm, breedte 4,51 cm, dikte 2,25 cm.

4. Interpretatie en datering.

Het moge duidelijk zijn dat we weinig gegevens hebben om deze vondsten te dateren en te interpreteren. De exacte vindplaats gestaafd met meerdere vondsten, die zeker te verwachten zijn, zouden ons hierbij zeker helpen.

Meegenomen is dat de artefacten oppervlakteverschijnselen hebben die voor Stapert nog steeds als echtheidscriteria gelden. Verschillende schrijvers hebben reeds erop gewezen dat deze criteria van geen waarde zijn. Zij kunnen ons hooguit informatie geven over het milieu waarin deze artefacten na het achterlaten zijn terecht gekomen.

De stukken lijken tot een micro-industrie te behoren, wat ook weer met meerdere vondsten gestaafd moet worden. Duidelijk moge ook zijn dat deze stenen niet representatief zijn voor een industrie; debitagestukken ontbreken. Er werd duidelijk selectief verzameld: het artificiële karakter werd alstoen niet onderkent. Het is daarom verbazend en te bewonderen dat de vinder zonder kennis van zaken de stukken als mogelijk niet-natuurlijk meenam. Of rookte de Neanderthaler reeds pijp! Van een micro-industrie kan men volgens mij spreken wanneer basismateriaal (silex enz.) voorhanden is om macro-artefacten te maken en dat men bewust voor microlisatie gekozen heeft.

Moeilijk is te zeggen of deze vondsten tot het Acheuleen of midden-paleolithicum behoren. Gemakshalve kiest men gewoonlijk voor de laatste periode. Algemeen wordt gesteld

dat het midden-paleolithicum in België vooral te situeren is tussen 120.000 en 70.000 BP. Recenter zou het slechts sporadisch voorkomen. Breuil deelt dergelijke vondsten in het micro-Acheul in.

Al met al zijn dit weinig indrukwekkende conclusies. Het belang ligt er mijn inziens in dat deze vondsten zowat de eerste zijn die in de Noorderkempen van deze ouderdom gevonden zijn. Vrijwel zeker gaat het om samenhangende vondsten. Het zijn geen losse toevalstreffers. Deze vondsten zetten hopelijk de "amateurarcheologen" in de regio aan om meer doelgericht naar paleolithen te zoeken. Deze zijn vooral in de oude rivierdalen te verwachten. Het belang van Tjerk Vermaning kan in deze problematiek niet genoeg benadrukt worden. Hij heeft, gewild of ongewild, zonder zelfs nog maar enige bedenking te maken over de echtheid van zijn vondsten, het steentijdonderzoek naar de oudste periodes van onze bewoningsgeschiedenis een onomkeerbare stimulans gegeven. Zijn geloof in het vinden van artefacten uit oudere periodes zou de archeologie a priori moeten tekenen. Wanneer men deze houding niet aanneemt, treedt men bevooroordeeld de prehistorie binnen. Wanneer men weigert aan te nemen dat vondsten uit een bepaalde periode mogelijk zijn, zal men ze niet vinden of zijn ze a priori vals of zijn het pseudo's. De geschiedenis van de prehistorie bewijst dit trouwens ten volle.

5. Dankwoord.

Rest mij in de eerste plaats de heemkunderkring "Corsendonca", voornamelijk de voorzitter, Hugo Miguet, en in het bijzonder de vin-

CORSENDONCA

der, Gust Sels, te bedanken die mij de mogelijkheid en het vertrouwen schonken om deze vondsten te bestuderen. Een speciaal woord van dank wil ik richten aan Pieter Dijkstra die de voortreffelijke tekeningen maakte en de op-pervlakteverschijnselen onder microscoop bestudeerde. Eveneens voor zijn belangloze inzet waarmee hij zijn kennis van de steentijd aan de schrijver bijbracht.

Cyriel Verbeek

Corsendonca Literair.

In ons vorig nummer verscheen het eerste deel van het verhaal "De leugen". Op het meest lugubere moment, toen Lom de zelfmoord van Scheve Drieken ontdekte, braken we het verhaal af. Hierna leest u het vervolg:

"Dan voel ik me opeens weer vrij en met een verlossende sprong ben ik weg van de schuur. Een poos sta ik te knipogen in de felle zon en alles om mij heen te bekijken, als zag ik het voor de eerste keer. Droomde ik het maar of ben ik weer eens te bang geweest? Maar ik ben wel goed wakker. En daar is de schuur van Drieken, met de zwarte scheur in de muur, en daarbinnen ...

Ik zet mijn mandje daar ergens neer en ren schruwelend de straat op en over de akker naar Vinken toe. Huilend klamp ik mij vast aan de grote, sterke man.

"Daar ... in de schuur ... Scheve Drieken!"

Vinken vermoedt dadelijk erge dingen. Hij broemt een lelijk woord, laat zijn hark vallen en loopt naar de schuur. Met loden voeten kom ik hem achterna en blijf midden in de straat staan. Grommend morrelt Vinken aan de

CORSENDONCA

schuurdeur, krijgt haar los en werpt haar helemaal open. De volle klaarte van de dag valt er nu binnen.

Ik heb wel genoeg gezien. Scheve Drieken hangt er aan het lage dak, met de tong uit de mond en de ogen groot en wit open, lelijker dan hij ooit was. Vinken grijpt in zijn broekzak en knipt zijn mes open. Hij springt en hakt met zijn mes, en Scheve Drieken glijdt in zijn armen. Samen vallen zij op de dorsvloer.

En ik sta daar maar.

"Ga de mensen roepen, vlug!"

Ik loop het huis van Vinken binnen. Daar zijn de boerin en een grote dochter en in het achterhuis staat een jonge man zijn druipnatte haren te kammen.

"Jullie moeten komen, allemaal ... Scheve Drieken heeft zich opgehangen!"

Zoon en dochter lopen de straat op. Ik blijf alleen met de boerin. Ik zie hoe ze naar haar hart grijpt.

"Jongskens toch... wat kom jij lelijke dingen vertellen... en mijn hart... het verdraagt al zo weinig ..."

Ze gaat op een stoel zitten, ze ziet erg bleek en ze wrijft almaar door over haar dijen. Ik moet nu maar weggaan, zegt ze nog.

Bij de schuur lopen de mensen samen, allemaal die van het gehucht. Ze komen van de akkers en uit de huizen en staan daar stom te kijken maar. Ze kunnen niet geloven dat er zulke wrede dingen met iemand van hun eigen volk gebeuren kunnen.

Vinken en Zwarte Jan weten wat er moet gedaan worden. Ze leggen Drieken op het gras, wringen zijn mond open en Vinken steekt het heft van zijn mes tussen de opeengeklemd tanden van de verhangene. Dan trekken en

CORSENDONCA

duwen ze, om de beurt, met de lange armen, op en neer. Ze zweten er spoedig bij. Het is verloren moeite, er komt geen leven in Scheve Drieken.

"Niets meer aan te doen," zegt Vinken, "we zijn te laat gekomen."

Toke is ook daar. Ze zit op de kruiwagen in de schuur, met de handen voor de ogen.

Vinken beveelt. Ze zullen Drieken naar huis dragen en iemand moet naar het dorp, naar de dokter, de pastoor en de burgemeester, en wie het nog allemaal weten moeten. Vinken

neemt de dode onder de schouders en Zwarte Jan zet zich tussen zijn benen. Zo dragen ze Scheve Drieken weg. Zijn grote voeten bengelens langs de broekpijpen van Zwarte Jan en zijn handen slepen door het zand.

Iemand heeft Toke aangesproken. Ze staat moeizaam op en sukkelde heel alleen achter de dragers, een klein en nietig vrouwtje, aan wie niemand wat te zeggen weet.

De mensen blijven bij de schuur staan, te kijken en te zwijgen maar. Zo oud als hun huizen en schuren zijn, heeft er zich daar nooit een mens verhangen.

Als Vinken en Zwarte Jan met hun trieste vracht bij Toke zijn binnengegaan, komen de tongen los. Daar zijn er die zeggen te weten waarom Drieken zich verdaan heeft. Die pootziekte in de nawinter, daar moeten ze de reden zoeken. Drieken kreeg het toen het zwaarst te verduren. Twee koeien moest hij in de grond steken en een heel nest biggen, het waren er negen. Kom dat maar te boven als je een zo kleine boer bent!

Dat moet het zijn wat Drieken in het hoofd heeft gespeeld. Met de laatste halfmaart kreeg hij de pacht niet betaald, ze wisten het daar alle-

CORSENDONCA

maal, lijk ze voor elkander geen geheimen hebben. Drieken had er geen schuld aan. Maar dat moet je niet gaan vertellen aan de Spitsmuis, die stinkrijke duitenkliever, die elke halfmaart, en op de dag zelf, zijn geld moet krijgen. Nooit van zijn leven kwam hij kijken hoe zijn pachters daar in zijn versleten huizen te wonen zitten. Zijn huis, ginder in de stad, dat moet je zien! Al klare marmer als je daar binnenkomt, en dikke tapijten, en kasten vol zilver!

Ik sta daar stilletjes bij. Ik ken die mensen plots niet meer, zoals ze zulke harde gezichten hebben, met opstandige rimpels en boosflikkende ogen. Het harde werk en de eeuwige kommer hebben hun het zwijgen geleerd. Nu kunnen ze het niet meer. Ze vloeken en ballen de vuisten.

Ik word bang van die mensen en het lijkt me of ook ik schuld heb aan het gebeurde, omdat ik het was die Scheve Drieken daar vond hangen.

Een heel oude man, hij leunt zwaar op een stok en alles beeft aan hem, zegt het laatste woord. "Het helpt jullie allemaal niets. Het is bij mijn weten met ons altijd hetzelfde geweest en daar zullen jullie nooit wat aan kunnen veranderen."

Zo zegt hij en ze kijken hem na als hij weggaat, voetje na voetje, tastend met zijn stok. Jan-Tist is zijn naam en hij moet al boven de negentig zijn. Aardappelen, korenbrood en karnemelk, dat is zijn kost geweest al die jaren. En toch zo oud worden en wijs daarbij.

Hij sprak de waarheid, die oude Jan-Tist. Ze gaan dan ook maar, de een na de ander, terug naar hun huizen of naar hun werk op de akkers. Een paar boeren gaan nog even in de schuur kijken. Daar hangt nog een eindje touw aan de

CORSENDONCA

dakkeper. Zo zal Scheve Drieken het gedaan hebben: hij stond op de botermand, deed de strop om zijn nek en toen schopte hij de mand onder zijn voeten weg.

Iemand trekt me bij de mouw. Het is dat jongste meisje van Drieken. En Lien is daar ook. Ze hebben daar de hele tijd gestaan.

"Lom, is vader nu echt dood?"

"Maar-jal!" zeg ik.

Wat een domme vraag, ze hebben het toch zelf gezien. Maar dan voel ik plots groot medelijden. Omdat de meisjes nu geen vader meer zullen hebben en omdat ze straks in dat huis moeten slapen, bij die lelijke, dode Drieken.

De laatste man komt uit de schuur.

"Ja," zegt hij, "het zijn lelijke dingen."

Hij spuwt in het zand en hij kijkt naar de lucht.

"En we gaan onweer krijgen ook. Het was te verwachten, te warm ineens."

Hij heeft tot zichzelf gesproken.

Pas nu zie ik dat de zon niet meer schijnt. Ginder boven de bossen drijft een donkere wolk met rosse randen. En daar is een stil dreigen in de lucht en rond de huizen en de bomen.

Weer ben ik op de zandweg, heel alleen. Ik loop zoals ik nooit van mijn leven gelopen heb. Als ik omkijk, zie ik die wolk steeds groter en dichterbij, als een beest met een heel dikke kop, een kop als die van een stier. Ik loop harder nog, durf niet meer om te kijken en zie alleen de bruine zandweg snel wegglijden onder mijn voeten.

Tot ik iemand hoor roepen. Daar komen Tee en Jo mij tegemoet. Ze kijken me bestraffend aan.

"Je gaat klappen krijgen, vent," zegt Tee terwijl hij het mandje overneemt.

Ik kan geen woord gezegd krijgen en ik moet Jo bij de arm houden, zo moe ben ik. Van mijn

CORSENDONCA

broers krijg ik nog te horen dat moeder niet weinig boos is om mijn lang wegblijven, want zo dadelijk gaat het regenen en donderen. De wolk hangt nu bijna boven ons en in de laagte boven de heide vlamt de eerste bliksem.

Tee en Jo nemen me elk bij een hand en zo rennen wij weer.

Tot we bij de eerste huizen van het dorp komen. Daar laten mijn broers me wat op adem komen en zo kan ik hun eindelijk het grote nieuws vertellen.

"Scheve Drieken ... die heeft zich opgehangen."

Met stoten vertel ik verder. Dat Scheve Drieken nu dood is en dat ik het was die hem zag hangen, ik alleen. Toen kwam Vinken ook en hij sneed het touw door. En toen ging ik de mensen roepen en daarom zal ik geen klappen krijgen thuis.

Hier en daar staan de mensen buiten. Ze hoorden het al van Scheve Drieken. Ze houden ons staan en ik moet het hun vertellen.

Thuis staat moeder me steeds te bekijken.

"Ventje toch," zegt ze, "dat jij het moest zijn die daar bij uitkwam. Als je er maar niet van gaat dromen deze nacht."

Daar lach ik om. Heb ik dan niet genoeg getoond geen bange jongen te zijn? Ging ik niet in de schuur kijken, helemaal alleen? En ik zag het allemaal gebeuren met Scheve Drieken en Vinken en hoe ze allebei op de grond vielen. Neen, moeder hoeft zich niet ongerust te maken.

Tee en Jo zeggen niets, maar aan Jo kan ik goed zien dat hij me benijdt om mijn grote avontuur.

Het onweder is intussen losgebroken, met veel wind en stromende regen. Het duurt niet

lang, maar het blijft regenen. De dag gaat er mede toe.

Ik weet niet waarom, maar ik blijf die hele avond dicht bij moeder.

"Toke van Drieken en de meisjes," zo vraag ik haar, "gaan ze nu heel arme mensen worden?"

"Dat zou wel kunnen nu Drieken voor hen niet meer werken kan. Maar de mensen zullen hen wel helpen."

"Wij ook, moeder?"

"Zeker doen we dat."

Voor ik slapen ga moet er me nog iets van het hart.

"Moeder, die ribbeltjes op de boterponden, nu weet ik hoe Toke het doet. Ze heeft daarvoor een heel klein vorkje. Ik zag het deze keer."

Geruime tijd lig ik wakker. Ik denk aan Toke en de twee meisjes. Ik zie hen nog, de meisjes met hun muizegezichten en Toke, likkend aan haar kammetje.

Het is donker op onze kamer. Ik zie er alleen het vale vierkant van het dakraampje waarop nog traag de regen tikt. Het is als een oog dat me aankijkt, vertrouwelijk, als weten we samen een groot geheim.

... En toen wist ik dat ik goed had gedaan."

Leo Op de Beeck

De gemeenteraad 100 jaar geleden

Tijdens het eerste kwartaal van 1892 komen de raadsleden maar tweemaal samen om de beraadslagen over het te voeren beleid in de gemeente.

Omdat secretaris Diels laat weten dat hij wegens een zware verkoudheid niet aanwezig

kan zijn, neemt schepen Meynendonckx tijdens de zitting van 9 januari 1892 het ambt van secretaris waar. De eerste bijeenkomst wordt verder helemaal gewijd aan "den vleeschhandel". Eerst wordt veaarts Huynen uit Turnhout benoemd tot keurder-toezichter op de vleeshandel. Daarna worden de kosten van toezicht als volgt vastgesteld: paarden 2 frank, ossen of stieren met twee of meerdere tanden eveneens 2 frank. Voor ossen of stieren zonder tanden, koeien en vaarzen dient 1 frank taks betaald. De heffing voor kalveren, varkens, jonge kalveren, speenvarkens, geiten, lammeren of schapen bedraagt 0,50 frank.

Deze taksen zijn geldig voor dieren van inwoners van Oud-Turnhout. Indien uit andere gemeenten vlees wordt gehaald bedragen de taksen, naast de reiskosten van 30 centiemen per kilometer, voor paarden 2 frank, stieren en ossen 3,50 frank, koeien 2,50 frank, vaarzen 2 frank, kalveren 0,75 frank, varkens en schapen 1 frank en voor speenvarkens, geiten en lammeren dient nog 0,50 frank betaald te worden. De gemeenteontvanger zal instaan voor het inzamelen van de geheven taksen.

Op 17 februari 1892 komen de raadsleden weer samen. In december 1891 wees de gemeenteraad de verhardingswerken in de Kerkstraat toe aan de aannemer "Weduwe Hubert - Gervais" uit Turnhout. Vooraleer men echter kan starten met de werken dienen de onteigeningen langs de Kerkstraat goedgekeurd te worden. De heer Van de Plas, bouwkundige uit Turnhout wordt aangesteld voor het opmeten en het schatten van de te onteigene perceeltjes. Hij bepaalt dat er in totaal 18 aren en 99 ca dient onteigend te worden.

CORSENDONCA

Rekening houdend met de te voorziene vergoeding voor te ruimen bomen, hagen en schaarhout bepaalt hij de kostprijs van onteigening op 912,46 fr. Omdat daarbij nog de kosten van schatting en de kosten voor het opmaken van de onteigeningsakte (begroot op 60 fr) gerekend dienen te worden besluit de gemeenteraad een bijzonder krediet van 1000 fr te laten inschrijven op de begroting van 1892.

Ook in 1892 gaat de gemeenteraad over tot de veiling van schadden en strooisel in de Liere-man. Hiervoor wordt het reglement van 1891 overgenomen en ter goedkeuring aan de provinciale overheid voorgelegd.

Raadslid Huysmans merkt op dat aan weerszijden van buurtweg nr 19 (Zwaneven) een beplanting gebeurde langs het eigendom van de familie Bruggeman - Verheyen. Hij stelt aan burgemeester Broeckx de vraag wie die beplanting en op welke rechtsgrond die beplanting werd toegestaan.

De burgemeester geeft de kennen dat heel waarschijnlijk de planter het recht aan zijn kant heeft. Hij velde immers de bomen die heel oud en versleten waren en vervangt ze nu door nieuwe beplantingen. Die oude bomen waren zijn eigendom ingevolge akte van aankoop gedaan in 1844. Vermits de atlas van de buurtwegen in 1846 werd goedgekeurd en vermits nergens in dit boekdeel sprake is van een betwisting omtrent het eigendomsrecht van de bedoelde bomen, meent de burgemeester dat de eigenaars rechtmatig gehandeld hebben. Op voorstel van raadslid Huysmans, hierbij gesteund, door de gemeenteraad zal de burgemeester echter een rechtsgeleerde (advocaat) raadplegen die de zaak verder

CORSENDONCA

dient te onderzoeken.

Leo Verstraelen

Oude kranteberichtenjes.

In 1983 werd het 125-jarig bestaan van de gemeente Oud-Turnhout uitgebreid gevierd. Dit was nochtans niet de eerste maal dat de Oud-Turnhoutenaren de handen in elkaar sloegen om dit feit te herdenken. Ook bij het 75-jarig bestaan van de gemeente was er heel wat te beleven. Een uitvoerig verslag verscheen in "De Kempenaar" van 16 juli 1933 :

"De kunsttentoonstellingen ten gemeentehuize en in de kantschool blijven open tot Zondag 26 juli; Zaterdag en Zondag namiddag wordt er te 8 u. gesloten. Alzoo zal iedereen gelegenheid gegeven zijn te bewonderen het schoonste bezit der Oud-Turnhoutsche grootste zonen.

De gemeente viert haar 75-jarig bestaan. Verleden Zondag was Oud-Turnhout volop in feest. Overheden en inwoners hebben hun best gedaan om het 75-jarig bestaan van hun gemeente met den meest mogelijken luister te vieren.

Te 3 u. kwam baron Holvoet, gouverneur van de provincie, aan en werd ten huize van den heer burgemeester Embrechts plechtig verwelkomd.

Waren nog tegenwoordig: Senator du Four en Verachtert; Van den Kieboom, lid van de Bestendige Deputatie; Schobbens, provinciaal griffier; Dierckx, arrondissementscommissaris; - Caron procureur des Konings; Huybrechts substituut; Voor de woning van den Burgemeester werd

CORSENDONCA

het Vaderlandsch Lied gespeeld en van op het verhoog van het gemeentehuis werd de prachtige stoet door de overheden in oogenschouw genomen. De inrichters van den stoet halen eer van hun werk.

In het gemeentehuis was een merkwaardige tentoonstelling ingericht van de werken van Oud-Turnhoutschen kunstenaars, onder andere van E. Surinckx, kunstschilder; A. Peeters, beeldhouwer; Th. Op de Beeck, houtsnijder; L. Op de Beeck, letterkundige; J. Bauwens, toonkundige; E. Claesen, dichter.

De heer Burgemeester brengt hulde aan den Gouverneur en dankt baron du Four die het eerevoorzitterschap van het inrichtingscomité der feestelijkheden had.

Weledele Heer Gouverneur, Heer Senator, Mijnheeren. Midden deze blijde feestvreugde gaat mijn oprechte hulde en dank, in naam der gansche bevolking aan den Weledelen heer Gouverneur, om zijn bijzondere blijken van genegenheid, die hij onze gemeente toedraagt. Lang reeds kenden wij zijn rechtschapenheid en offervaardigheid, zijn onverdroten werkwijze aan 't heil onzer provincie, en mochten wij in tal van bestuurlijken aangelegenheden zijne welwillende medewerking waardeeren.

Ook onze bevolking die weet dat Gij, Weledele heer Gouverneur, hare nooden kent en begrijpt, en die in U ziet meer den herder dan den afgezant, beantwoordt niet onverschillig Uwe oprechte genegenheid, want de liefde die zij Vorst en Vaderland steeds toedraagt, kwam bij Uw hoog, voornaam en spontaan bezoek zoo duidelijk tot uiting.

Als tolk die dankbare bevolking wensch ik U dan, Weledele heer Gouverneur, hartelijk welkom in het jubilerende Oud-Turnhout.

CORSENDONCA

Een bijzonder dank- en welkomswoord weze hier oprecht betuigd aan Baron du Four, onder wiens eerevoorzitterschap deze feestviering tot haar vollen luister is gekomen.

Ten slotte wensch ik U allen, Mijne Heeren, die onze uitnodiging hebt beantwoord, hartelijk welkom in onze feestvierende gemeente.

Wie onder U, Mijne Heeren, kent Oud-Turnhout niet? Voor zijne zelfstandigheid eene afhankelijkheid van de stad Turnhout, die onze inwoners al te stiefmoederlijk behandelde en elke uiting van zelfbestuur en kultureele ontwikkeling in den kiem doodde.

Eens de zoo duur bevochten zelfstandigheid en lang verbreide vrijheid veroverd, kende onze gemeente niets dan jaren van voorspoed en geluk en is thans geworden een bloeiende gemeente, waar oud-vlaamsche zeden en gebruiken hoog in eere worden gehouden; waar een volk leeft, doordrengt met een diep christelijken godsdienstzin en een hoogstand kunstenaarsgevoel; een volk dat aan de gemeenschap schonk reine zielen, rijk-begaafde kunstenaars, die zijn en blijven den roem der gansche bevolking.

Met fierheid herdenken wij daarom vandaag onze vijfenzeventig

jarige zelfstandigheid en huldigen wij hen, die ver buiten onze grenzen, door hun woord en beeld, waardering voor hun geboortedorp en liefde voor het Vlaamsch land hebben afgedwongen.

Albert Sohie en Eug. Surinx, tweelingsbroeders door de Kunst. Hun naam zo nauw verbonden aan onze gemeente waar zij jaren leefden en werkten, en waarvan zij menig ver gezicht en stilleven op doek hebben vereeuwigd.

De natuur, en zij alleen gaf aanleiding en richting aan hun zoo vruchtbare schildersloopbaan. Wanneer men zich beweegt midden al hun grootsche vizioenen, in kleur vastgelegd, waar de hemel in een laai van goud en zonnelicht of een tinteling van zilverklaarten, welkt boven de smaragdgroene weiden vol bontgeplekte koeien, boven dromerig getinte waters, midden paarsche heidevlakten, spitse kerktorens, tovermoorie dorpjes aan de kimmen neergeveld, waar eeuwiggroene bossen hun schoonheid en hun kracht opbouwen in een glorie van zon; dan denkt men er niet aan de maatstaf eener school of theorie aan de kunst van dit gehalte te leggen. De kunst van deze meesters laat zich niet prangen in een eng keurslijf aan een cerebraal stelsel. Zij is te gezond, te spontaan; zij staat te veil en te malsch van al de mild borrelende natuursappen, welke zij in zich heeft opgenomen. Zij gaat haar gang met een wenteling der seizoenen; met een rijzen en dalen der zon: één stalen levensrythme dat, in zijn schijnbare eentonigheid, steeds nieuwe jeugd en nieuwe schoonheid baart. Omdat zij hunne kunst zo nauw, zo liefdevol hebben gekoppeld met het leven zelf der natuur, wier forse polsslag hun werk doorjubelt, behoudt zij een duurzame glans van schoonheid, welke majesteitsvol aandoet. Doeken als hun gansche reeks "Lieremansgezichten" blijven in de herinnering voortleven als zomerseizoenen van louter purper en g o u d .

Meester Surinx was jarenlang bestuurder der stads tekenacademie te Turnhout, die onder zijn leiding tot een nooit gekende bloei werd opgevoerd.

Meester Sohie overleed te Oud-Turnhout in

dat prettig schildershuisje, waar nog zovele doeken getuigenis afleggen van zijn werkvijver en zijn liefde voor de kunst, en waar hij met zijn kunstbroeder, Meester Surinx, zovele dagen heeft gesleten in ware vreugde en innig zielsgenot.

Jef Claesen! Een zoon uit het volk en kind van het arme, lijdende Vlaanderen. Doch ook in hem schittert de rijkdom van het artistieke Vlaanderen uit.

Van in zijn prilste jeugd was hij koster-organist onzer parochie, hielp in zijn vrije uren Meester Sohie en werkte zich onder zijn leiding op tot een rijkbegaafde kunstschilder, een machtig kolorist, die alle tinten van het landschap haarfijn over zijn doek doet trillen. Het licht van zon en wolken, morgen- en avondschemering, vangt hij in zijn malse vaste verven op en speelt daarmee als een tovenaars. Wat hij aldus met enkele penseeltrekken schetste, staat ook direkt in de juiste atmosfeer en verlangt duurzaam leven. Vast en taai als een ploeg baande hij zich een weg door het leven. Met fierheid mag hij van zichzelf getuigen: "Al wat ik bezit heb ik te danken aan mijn eigen kracht, en boven alles plaats ik de vreugde van de arbeid!"

Een vreugdige arbeider is Jef Claesen nog immer. En al het edele, intens-mooie dat hij schiep, spreidt over Vlaanderen een glans die nog zo gauw niet tanen zal.

Kunstenaars van alle schakeringen zagen het levenslicht in onze gemeente.

Meester beeldhouwer Peeters werd hier geboren, volgde vier jaar de stads tekenacademie te Turnhout, kaapte er alle eere- en eerste prijzen weg, en werkte zich door het leven heen tot beeldhouwer van eersten rang, gekend en geroemd doorheen gans Europa. Hij werkte

en exposeerde te Antwerpen, Brussel, Parijs, Rome, Berlijn, Keulen... waar hij de hoogste onderscheidingen en heerlijkste lauweren oogste.

Hij is een behendige architect, die zijn onderwerpen met een kloeke decoratieve lijn opbouwt en uitwerkt tot een machtig geheel. Grondig vertrouwd met de kunstgeschiedenis in het algemeen, weet hij de stijl van een bepaald tijdvak te imiteren en aldus aan het werk het vereiste karakter te geven zonder er zijne persoonlijkheid bij in te boeten. De beeldhouwkunst wordt hem zeer vergemakkelijkt door zijn innig godsdienstig gevoel, erfenis zijner eerste opvoeding in onze gemeente, dat hem in staat stelt onze kerken te verrijken met ornamenten waarop de kleuren niet alleen, maar ook het geloof hun altijddurend lofheid aanheffen.

Tal van kerken deden reeds beroep op zijn talent. Dit jaar schiep hij voor de kerk van St. Pieter te Turnhout de prachtige Paaskandelaar; "Een machtig werk, vol indrukwekkende symboliek en jubelend geloof."

Wij begroeten in hem de fijn zielige beeldhouwer die door zijn geliefde kunst nieuwe horizons opent en ze opvoert tot nooit gekende hoogten.

Ook de muziek kende beoefenaars en baarde kunstenaars in onze gemeente. Heer J. Bauwens de simpele, schuchtere dorpsjongen van weleer heeft zich verbijsterend knap naar omhoog gewerkt en is thans leraar aan de muziekacademie te Vorst. Hij kreeg het eerste onderricht in de muziek van zijn vader, de onverdroten dirigent onzer fanfaremaatschappij, studeerde verder onder leiding van Meester EM. Verrees en Edgard Tinel, tot hij theore-

tisch sterk onderlegd en geestelijk rijk begaafd, zich een eigen weg baande doorheen de muzikwereld.

Van zijn hand verschenen vele muziekpartituren voor harmonie en fanfaren; vooral zijn pas redoublés "Allons-y" en "Bandika" en zijn processiemars "Pax" en "Rex Benedicta" kenden een gunstig onthaal en een weergalozе bijval, zelfs ver buiten onze grenzen. Mocht hij, naar het voorbeeld van zijn vader, zich nog lange jaren offeren aan de edele, serene kunst: "De Muziek!"

"Last but not least", de gebroeders Op de Beeck. Jonge, talentvolle onderwijzers, die onderling wedijveren om hun frisse levenskracht en genialen aanleg ten dienste te stellen van Taal en Volk.

Onder de artistieke leiding van Meesters als Maurits Sabbe, Mevrouw De Gruyter en anderen, werd Meester Theo Op de Beeck gevormd tot een rafijn toneelkunstenaar met een machtige dictie en een sobere plastische uitbeelding. Ook als pentekenaar heeft hij zich een welluidenden naam verworven. Menig boek draagt band en randversieringen van zijn hand en vele gilden onzer Kempen hebben hun leuze door hem uitgewerkt gezien tot een prachtig, welsprekend geheel in de soberste kleuren.

Zijn broer Leo Op de Beeck beluistert vooral de kinderziele. Hij kent en bestudeert ze in haar dolle onstuimige en schalkse uitgelatenheid op een treffende en pakkende wijze. Dit getuigen vooral zijn jeugdboekjes: "De Rosse" - "Ri" - "Flupke" en andere.

Beide broeders gevoelen in zich de sterke drang der jeugd, die grootse daden schept en tot de heerlijkste vruchten gedijt. Mochten zij

CORSENDONCA

door de ondervinding geschraagd en door het Vlaamse volk gesteund, hun grootse plannen uitwerken, tot roem onzer bevolking en het heil van Vlaanderen!

Een andere zoon onzer gemeente, de Z. Eerw. H. Claessen, wijdde zich aan de dichtkunst en bezong de zo schone en wilde natuur der Kempische heide en bremvlakte. Hij is tevens een begaafde kanselredenaar. Om te eindigen nog deze bode: "Mochten wij, werkers van het heden, steeds bezielde blijven met de ideale drang, die de stichters onzer gemeente voortstuwde, en steeds worden geleid door de edele bedoelingen die hem bij de uitbouw onzer gemeente hebben bezielde!" Midden de sociale en economische ontredde- ring die zwaar drukt op enkeling en maatschappij, blijven we trouw aan onze leuze: "Voor het Volk, door het Volk!" en arbeiden wij eensgezind aan 't heil van Kerk en Staat, in innige samenwerking en gesteund door onze hogere overheid.

Na de tentoonstelling bezichtigd te hebben begaven de hoge bezoekers zich naar de kerk waar ze ontvangen werden door de Z.E.H. Floren, Pastoor van Oud-Turnhout en de Z.E.H. Heylen, Pastoor van Schoonbroek. Vervolgens werd er een bezoek gebracht aan het schilder-atelier van wijlen den heer Sohie. In de feestzaal der E. Zusters werd de heer gouverneur door een der kinderen verwelkomd. Een laatste bezoek werd dan gebracht aan de werken van kunstschilder Claessens. 't Is een heuglijke dag geweest voor Oud-Turnhout."

Wim van Hout

ASLK - SPAREN

REEDS JAREN HET MEEST ERVAREN

UW BANK EN VERZEKERINGSTEAM

ASLK

Agentschap Arendonk

De Valken 8

2370 Arendonk

Tel. 014/ 67.76.96

Agentschap Oud-Turnhout

Steenweg op Turnhout 3

2360 Oud-Turnhout

Tel. 014/ 42.15.28